

D Z I E N N I K N O R M A L I Z A C J I I M I A R

Warszawa, dnia 27 lipca 1990 r.

Nr 8

treść:

poz.

KOMUNIKAT PREZESA POLSKIEGO KOMITETU NORMALIZACJI, MIAR I JAKOŚCI

poz. 16 — z dnia 6 lipca 1990 r. w sprawie określenia trybu postępowania przez Polski Komitet Normalizacji, Miar i Jakości z normami branżowymi ustanowionymi przez Centralne Związki Spółdzielcze oraz przygotowanymi przez jednostki autorskie do ustanowienia na podstawie Decyzji Nr 3 z dnia 6 lipca 1990 r. 141

ZARZĄDZENIA PREZESA POLSKIEGO KOMITETU NORMALIZACJI, MIAR I JAKOŚCI

poz. 17 — z dnia 25 czerwca 1990 r. Nr 43 zmieniające zarządzenie w sprawie ustalenia szczegółowego wykazu wyrobów podlegających kwalifikacji jakości, oznaczaniu znakiem bezpieczeństwa i wyrobów objętych kwalifikacją jakości na państwowe znaki jakości oraz wykazu organów i jednostek organizacyjnych powołanych i upoważnionych do tej kwalifikacji 142

poz. 18 — z dnia 11 lipca 1990 r. Nr 45 zmieniające zarządzenie w sprawie szczegółowego trybu kwalifikacji i oznaczania wyrobów państwowymi znakami jakości i znakiem bezpieczeństwa 142

OBWIESZCZENIE PREZESA POLSKIEGO KOMITETU NORMALIZACJI, MIAR I JAKOŚCI

poz. 19 — z dnia 13 lipca 1990 r. o ustanowieniu, zmianach i unieważnieniu Polskich Norm oraz o unieważnieniu norm branżowych 154

16

KOMUNIKAT

PREZESA POLSKIEGO KOMITETU NORMALIZACJI, MIAR I JAKOŚCI

z dnia 6 lipca 1990 r.

w sprawie określenia trybu postępowania przez Polski Komitet Normalizacji, Miar i Jakości z normami branżowymi ustanowionymi przez Centralne Związki Spółdzielcze oraz przygotowanymi przez jednostki autorskie do ustanowienia na podstawie Decyzji Nr 3

Na podstawie art. 7 ust. 4 ustawy z dnia 27 listopada 1961 r. o normalizacji (Dz. U. Nr 53, poz. 298 i z 1972 r. Nr 11, poz. 83) postanawia się, co następuje:

§ 1. Wnioski o wprowadzenie zmian do norm branżowych ustanowionych przez Centralne Związki Spółdzielcze kieruje się do Polskiego Komitetu Normalizacji, Miar i Jakości, który może:

- 1) uznać wniosek za słuszny i dokonać przekwalifikowania normy branżowej na Polską Normę,
- 2) uznać wniosek za niesłuszny i odmówić wprowadzenia zmiany,
- 3) uznać, że norma branżowa straciła w znacznym stopniu swoją aktualność i unieważnić ją bez zastępowania Polską Normą.

§ 2. Na wniosek zainteresowanej jednostki spółdzielczej Polski Komitet Normalizacji, Miar i Jakości może udzielić zgody na odstępnie od normy branżowej ustanowionej przez Centralny Związek Spółdzielczy.

§ 3.1. Projekty norm branżowych objęte Zestawieniem Zbiorczym Prac Normalizacyjnych na lata 1990—1991, które miały być ustanowione przez Centralne Związki Spółdzielcze, jednostki autorskie (wy-

konawcy) kierują bezpośrednio do Polskiego Komitetu Normalizacji, Miar i Jakości wraz z wnioskami o ustanowienie, przy czym dokumentacja towarzysząca tym projektom powinna spełniać wymagania dotyczące projektów Polskich Norm.

2. Polski Komitet Normalizacji, Miar i Jakości, po rozpatrzeniu treści nadesłanego projektu normy branżowej, przekwalifikuje ją na Polską Normę lub zwróci projekt ze stosowną decyzją.

3. O podjętej decyzji zespoły normalizacyjne Polskiego Komitetu Normalizacji, Miar i Jakości powiadamiają jednostki autorskie (wykonawców), które opracowały i nadesłały projekty norm branżowych.

§ 4. Przyjęte rozwiązania wynikające z wprowadzenia określonego wyżej trybu postępowania zostaną opublikowane w formie Komunikatu w Biuletynie Polskiego Komitetu Normalizacji, Miar i Jakości.

§ 5. Decyzja wchodzi w życie z dniem podpisania.

Prezes

Krzysztof Mordziński

17

ZARZĄDZENIE NR 43

PREZESA POLSKIEGO KOMITETU NORMALIZACJI, MIAR I JAKOŚCI

z dnia 25 czerwca 1990 r.

zmieniające zarządzenie w sprawie ustalenia szczegółowego wykazu wyrobów podlegających kwalifikacji jakości, oznaczaniu znakiem bezpieczeństwa i wyrobów objętych kwalifikacją jakości na państwowe znaki jakości oraz wykazu organów i jednostek organizacyjnych powołanych i upoważnionych do tej kwalifikacji

Na podstawie art. 11 ust. 2 i art. 15 ustawy z dnia 8 lutego 1979 r. o jakości wyrobów, usług, robót i obiektów budowlanych (Dz. U. Nr 2, poz. 7 i z 1987 r. Nr 33, poz. 181) zarządza się, co następuje:

§ 1.

W zarządzeniu nr 22 Prezesa Polskiego Komitetu Normalizacji, Miar i Jakości z dnia 1 czerwca 1988 r. w sprawie ustalenia szczegółowego wykazu wyrobów podlegających kwalifikacji jakości, oznaczaniu znakiem bezpieczeństwa i wyrobów objętych kwalifikacją jakości na państwowe znaki jakości oraz wykazu organów i jednostek organizacyjnych powołanych i upoważnionych do tej kwalifikacji (Dz. Norm. i Miar Nr 6, poz. 13) pkt 3 uwag do załącznika nr 1 do zarządzenia otrzymuje brzmienie:

„3) Narzędzia pomiarowe podlegające obowiązkowi zatwierdzenia typu do produkcji seryjnej nie podlegają obowiązkowi kwalifikacji jakości”.

§ 2.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes

Krzysztof Mordziński

18

ZARZĄDZENIE NR 45

PREZESA POLSKIEGO KOMITETU NORMALIZACJI, MIAR I JAKOŚCI

z dnia 11 lipca 1990 r.

zmieniające zarządzenie w sprawie szczegółowego trybu kwalifikacji i oznaczania wyrobów państwowymi znakami jakości i znakiem bezpieczeństwa

Na podstawie § 7 ust. 3 i § 13 uchwały nr 25 Rady Ministrów z dnia 6 lutego 1984 r. w sprawie oznaczania wyrobów państwowymi znakami jakości i znakiem bezpieczeństwa oraz konsekwencji ekonomicznych za nieodpowiednią jakość (M. P. Nr 6, poz. 45) oraz § 7 ust. 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 31 sierpnia 1979 r. w sprawie kwalifikacji jakości wyrobów, usług, robót i obiektów budowlanych (Dz. U. Nr 22, poz. 130) zarządza się, co następuje:

§ 1.

W zarządzeniu nr 37 Prezesa Polskiego Komitetu Normalizacji, Miar i Jakości z dnia 26 lipca 1984 r. w sprawie szczegółowego trybu kwalifikacji i oznaczania wyrobów państwowymi znakami jakości i znakiem bezpieczeństwa (Dz. Norm. i Miar Nr 10, poz. 18 i z 1987 r. Nr 3, poz. 7 oraz z 1988 r. Nr 9, poz. 21) wprowadza się następujące zmiany:

1) w § 9:

- a) w ust. 3 wyraz „upoważnionych“ zastępuje się wyrazem „akredytowanych“,
 - b) dodaje się nowy ust. 4 w brzmieniu:
„4. Akredytacji jednostek badawczych (laboratoriów), o których mowa w ust. 3, dokonuje się zgodnie z instrukcją, stanowiącą załącznik nr 2 do zarządzenia“,
 - c) zmienia się odpowiednio numerację dalszych ustępów paragrafu,
- 2) w § 10 ust. 1 cyfrę „2“ zastępuje się cyfrą „3“.

§ 2.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes

Krzysztof Mordziński

Załącznik
do zarządzenia nr 45
Prezesa Polskiego Komitetu
Normalizacji, Miar i Jakości
z dnia 11 lipca 1990 r.

I N S T R U K C J A AKREDYTACJI JEDNOSTEK BADAWCZYCH (LABORATORIÓW)

Dostęp do systemu akredytacji realizowanego przez Centralne Biuro Jakości Wyrobów nie będzie uwarunkowany wielkością laboratorium, ani członkostwem w jakimkolwiek stowarzyszeniu lub grupie, niedopuszczalne są też przesadne żądania finansowe ograniczające udział w systemie.

Procedury, według których działa Centralne Biuro Jakości Wyrobów nie będą realizowane w sposób dyskryminujący.

S P I S T R E Ś C I

1. WSTĘP	145
1.1. Przedmiot instrukcji	145
1.2. Zakres stosowania	145
1.3. Określenia	145
 2. AKREDYTACJA LABORATORIÓW BADAWCZYCH	 145
2.1. Wniosek o akredytację	145
2.2. Zakres akredytacji	147
2.3. Status prawny	147
2.4. Wymagania dotyczące laboratoriów badawczych ubiegających się o akredytację	147
2.4.1. Bezstronność, niezależność, rzetelność	147
2.4.2. Kompetencje techniczne	147
2.4.3. Wymagania dodatkowe	150
2.5. Procedura akredytacji	150
2.5.1. Informacje wymagane do oceny	150
2.5.2. Wyznaczenie asesorów	151
2.5.3. Ocena laboratorium na miejscu	151
2.5.4. Przegląd dokumentacji z oceny laboratorium	151
2.5.5. Decyzja o akredytacji	151
 3. OBOWIĄZKI LABORATORIUM WYNIKAJĄCE Z AKREDYTACJI	 151
3.1. Współpraca z klientami	151
3.2. Współpraca z CBJW	151
3.3. Współpraca z innymi laboratoriami i jednostkami przygotowującymi normy i przepisy	152
3.4. Obowiązki wynikające z akredytacji	152
 4. INFORMACJE DODATKOWE	 152
4.1. Wpływ badań biegłości na akredytację laboratorium	152
4.2. Nadzór nad akredytowanymi laboratoriami	152
4.3. Akredytacja dodatkowych badań	152
4.4. Raport badania przeprowadzonego przez akredytowane laboratorium badawcze	152
4.5. Podwykonawstwo stosowane przez akredytowane laboratoria	153
 5. DOKUMENT O AKREDYTACJI	 153
 6. ODWOŁANIE OD DECYZJI	 153

1. WSTĘP

1.1. Przedmiot instrukcji

Instrukcja określa zasady, które powinny być przestrzegane przy ocenie i nadawaniu uprawnień jednostkom badawczym, zwanym dalej „laboratoriami badawczymi” lub „laboratoriami”, ubiegającym się o uznanie kompetentnymi do przeprowadzania badań.

Zasady te wynikają z norm europejskich:

EN 45001 — Ogólne zasady działania laboratoriów badawczych,

EN 45002 — Ogólne zasady oceny laboratoriów badawczych,

EN 45003 — Ogólne zasady dotyczące jednostek akredytujących laboratoria

oraz normy międzynarodowej ISO 9002 — Model zapewnienia jakości podczas produkcji i instalowania.

1.2. Zakres stosowania

Instrukcję należy stosować przy ocenie i nadaniu uprawnień laboratorium badawczym ubiegającym się o uznanie ich kompetentnymi do przeprowadzania badań w ramach krajowego systemu akredytacji.

1.3. Określenia

1.3.1. **Laboratorium badawcze** — laboratorium wykonujące badania.

1.3.2. **Laboratorium akredytowane** — laboratorium badawcze, któremu udzielona została akredytacja.

1.3.3. **Akredytacja (laboratorium)** — formalne uznanie laboratorium kompetentnym do wykonywania określonych badań lub określonych rodzajów badań.

1.3.4. **Badanie** — działanie techniczne polegające na określeniu jednej lub wielu cech danego wyrobu, materiału, organizmu, zjawiska fizycznego, procesu lub usługi zgodnie z określoną procedurą.

1.3.5. **Metoda badania** — określona procedura techniczna wykonywania badania.

1.3.6. **System akredytacji (laboratoriów)** — system posiadający własne zasady postępowania i zarządzania dla wykonywania akredytacji laboratoriów.

1.3.7. **Kryteria akredytacji (laboratorium)** — komplet wymagań których spełnienie przez laboratorium badawcze pozwala jednostce akredytującej na udzielenie temu laboratorium akredytacji.

1.3.8. **Jednostka akredytująca** — jednostka prowadząca i administrująca systemem akredytacji laboratoriów oraz udzielająca akredytacji.

1.3.9. **Ocena laboratorium** — badanie laboratorium badawczego, w celu oszacowania jego zgodności z określonymi kryteriami akredytacji laboratorium.

1.3.10. **Asesor** — osoba, która wykonuje kilka lub wszystkie funkcje związane z oceną laboratorium.

1.3.11. **Międzylaboratoryjne badanie porównawcze** — zorganizowanie, wykonanie i ocena badań wykonanych na tym samym lub podobnym obiekcie, przez dwa lub więcej laboratoriów, zgodnie z uprzednio określonymi warunkami.

1.3.12. **Badanie biegłości (laboratorium)** — ocena zdolności laboratorium badawczego do wykonywania badań, na podstawie międzylaboratoryjnych badań porównawczych.

1.3.13. **Raport badania** — dokument zawierający wyniki badania i inne informacje dotyczące tego badania.

2. AKREDYTACJA LABORATORIÓW BADAWCZYCH

Akredytacja laboratoriów badawczych w ramach systemu wg p. 1.2. obejmuje następujące zasady:

a) laboratorium badawcze:

— występuje o akredytację do Centralnego Biura Jakości Wyrobów deklarując spełnienie wszystkich postawionych wymagań,

— umożliwia dokonanie oceny laboratorium badawczego przez Centralne Biuro Jakości Wyrobów;

b) Centralne Biuro Jakości Wyrobów:

— dokonuje oceny laboratorium badawczego,

— udziela lub odmawia akredytacji.

Z powyższych zasad wynikają wymagania, uprawnienia i obowiązki dotyczące laboratoriów badawczych i Centralnego Biura Jakości Wyrobów, jako jednostki akredytującej.

2.1. Wniosek o akredytację

Laboratorium powinno wyznaczyć przedstawiciela upoważnionego do podpisywania dokumentów związanych z uzyskaniem akredytacji. Podstawowymi dokumentami, które należy złożyć przy ubieganiu się o akredytację są:

a) wniosek o akredytację,

b) księga jakości (quality manual) laboratorium opracowana wg wymagań przewodnika ISO/IEC 49 — 1986 r.

Wniosek powinien zawierać:

a) zakres akredytacji, o który ubiega się laboratorium,

b) deklarację znajomości systemu akredytacji,

c) zgodę na zastosowanie procedury akredytacyjnej a zwłaszcza na:

— przyjęcie grupy asesorów mających przeprowadzić ocenę,

— uiszczenie wszelkich opłat wynikających z działalności systemu akredytacji, bez względu na wynik oceny w tym poniesienie kosztów związanych z nadzorem po akredytowaniu,

— spełnienie wymagań kryteriów akredytacyjnych.

Formularz wniosku przedstawiony jest poniżej.

Nazwa i adres
Laboratorium
Miejsce lokalizacji
Znak
Data

Centralne Biuro
Jakości Wyrobów

Numer nadany przez
Centralne Biuro
Jakości Wyrobów

W N I O S E K N R

o dokonanie oceny i udzielenie akredytacji Laboratorium w ramach państwowego systemu akredytacji w następującym zakresie*):

1. Działlaboratorium
(nazwa działu)
 - o lokalizacji
 - a) Badania:
 - b) Wyroby (charakterystyka, cechy i parametry):
 - c) Metody badań:
2. Działlaboratorium
(nazwa działu)
 - o lokalizacji:
 - a) Badania:
 - b) Wyroby:
 - c) Metody badań:

Laboratorium kierowane jest przez:
(tytuł, imię, nazwisko)

Odpowiedzialnym za system jakości jest:
(tytuł, imię, nazwisko)

Laboratorium jest (instytucją samodzielną, działa jako część (niepotrzebne skreślić)
(nazwa i adres instytucji)

We wszelkich sprawach związanych z procesem akredytacji należy kontaktować się z
.
(tytuł, imię, nazwisko, telefon, telex)

Deklaruję:

1. Znam zasady działania systemu akredytacji.
2. Wyrażam zgodę na przyjęcie wyznaczonej przez Centralne Biuro Jakości Wyrobów grupy asesorów.
3. Umożliwię przysłanej do laboratorium grupie asesorów przeprowadzenie oceny laboratorium zgodnie z ich życzeniami i procedurą.
4. Poniosę wszelkie koszty wynikłe z procedury akredytacyjnej i przekażę naliczoną sumę na rzecz Centralnego Biura Jakości Wyrobów, bez względu na wynik oceny.
5. W przypadku uzyskania akredytacji, będę ponosił w trakcie jej trwania wszelkie koszty wynikłe z konieczności nadzoru sprawowanego przez Centralne Biuro Jakości Wyrobów nad laboratorium.
6. Realizuję i będę realizował wszelkie wymagania postawione przez Centralne Biuro Jakości Wyrobów w ramach kryteriów akredytacji.

W zakresie spraw
finansowych
Podpis Gł. Księgowego

Podpis Kierownika Laboratorium
(w przypadku gdy laboratorium
jest częścią większej organizacji,
również Kierownika tej organizacji)

Załącznik:

Księga jakości (Quality manual)
laboratorium badawczego

*) Jeśli laboratorium nie jest podzielone na poszczególne działy lub pracownie, należy określić zakres dla całego laboratorium. W przypadku gdy w ramach laboratorium występuje szereg działów lub pracowni a wniosek dotyczy części z nich lub wszystkich, należy sprecyzować wymagany zakres akredytacji dla każdego działu lub pracowni w sposób pokazany w pkt 1,2

2.2. Zakres akredytacji

- a) Zakres akredytacji powinien być jednoznacznie określony poprzez podanie jednego lub kilku badań lub rodzajów badań oraz wyrobów, dla których są stosowane. Powinny być również dokładnie określone badane cechy i zespół parametrów oraz metody badań.
- b) Metody stosowane w badaniach, o których akredytację ubiega się laboratorium powinny być określone normą lub w pełni udokumentowaną procedurą.
- c) Akredytacja udzielana jest wyraźnie określonym elementom laboratorium z uwzględnieniem ich lokalizacji — stałej lub ruchomej.

2.3. Status prawny — określenie usytuowania laboratorium w stosunku do innych podmiotów.

2.4. Wymagania dotyczące laboratoriów badawczych ubiegających się o akredytację

2.4.1. Bezstronność, niezależność, rzetelność.

- a) Laboratorium badawcze jak i jego personel muszą być uniezależnione od nacisków handlowych, finansowych i wszelkich innych, które mogłyby wpływać na dokonywaną przez nie ocenę techniczną.
- b) Wykluczony jest jakikolwiek wpływ na wyniki badań i doświadczeń wywierany przez osoby lub organizacje spoza laboratorium badawczego.
- c) Laboratorium badawcze nie może podejmować jakichkolwiek działań, które mogłyby zaszkodzić zaufaniu do jego niezależności i rzetelności, związanych z działalnością badawczą.
- d) Wynagrodzenie personelu zaangażowanego w czynności badawcze określa się ryczałtowo, niezależnie od wyników badań, ani też ich ilości.
- e) Jeżeli wyroby są badane przez organizacje lub osoby (np. producentów), które uczestniczyły w ich projektowaniu, produkcji lub sprzedaży, należy zapewnić wyraźny rozdział odpowiedzialności i wydać odpowiednie oświadczenie o następującej treści:

Oświadczam, że był
(nazwa obiektu badania i nr zlecenia)

badany w laboratorium
(nazwa laboratorium)

będącym częścią zajmującej się
(nazwa organizacji)

(określić charakter organizacji w odniesieniu do badanego obiektu)

W ramach działalności w/w organizacji jestem odpowiedzialny za rzetelne przeprowadzenie badań zgodnie z wymaganiami stawianymi akredytowanemu laboratorium.

Podpis Kierownika
Laboratorium

2.4.2. Kompetencje techniczne

- a) Organizacja i zarządzanie laboratorium
- Laboratorium badawcze musi być kompetentne

w zakresie wykonywanych badań. W wypadku braku uznawanej procedury badania, procedurę taką należy uzgodnić w postaci pisemnej umowy pomiędzy laboratorium a klientem;

- Laboratorium musi być zorganizowane w taki sposób aby każdy pracownik był świadomy swojej odpowiedzialności zarówno pod względem zakresu uprawnień jak i ich ograniczenia;
 - W ramach organizacji laboratorium, proporcja personelu nadzorującego do reszty pracowników musi być taka aby zapewniony był odpowiedni nadzór. Nadzorujący pracownicy muszą być kompetentni w zakresie procedur, celów i metod badań oraz oceny ich wyników;
 - Laboratorium badawcze musi posiadać kierownika technicznego który jest całkowicie odpowiedzialny za techniczne działania laboratorium;
 - Laboratorium musi posiadać dokumentację organizacyjną zawierającą również podział odpowiedzialności;
 - Dokumentacja organizacyjna musi być dostępna i aktualna;
- b) Personel laboratorium
 - Laboratorium badawcze powinno zatrudniać dostateczną liczbę pracowników o wymaganym wykształceniu, przeszkoleniu, wiedzy technicznej i doświadczeniu koniecznych do wykonywania przydzielonych im zadań;
 - Laboratorium badawcze zapewni przeszkalanie swoich pracowników w celu podnoszenia ich kwalifikacji do wymaganego poziomu;
 - Laboratorium badawcze powinno prowadzić dokumentację odnośnie kwalifikacji, szkolenia i doświadczenia zawodowego personelu technicznego.

c) Pomieszczenia i wyposażenie

- Laboratorium badawcze musi posiadać kompletne wyposażenie wymagane do prawidłowego i zgodnego z kompetencjami wykonywania badań i pomiarów.

W wyjątkowych wypadkach, w których laboratorium jest zmuszone do korzystania z aparatury nie będącej jego własnością, musi ono zapewnić jej odpowiednią jakość;

- Całe wyposażenie powinno być utrzymane w należyтым stanie technicznym. Laboratorium zapewni dostępność szczegółowych procedur konserwacji i obsługi wyposażenia;
- Każdy obiekt wyposażenia, który był przeciążony lub niewłaściwie użyty, daje podejrzane wyniki, względnie jego wadliwość została stwierdzona wzorcowaniem lub w inny sposób, musi być wycofany z eksploatacji, wyraźnie oznakowany i umieszczony w określonym miejscu do czasu naprawy, po której jego prawidłowe działanie zostanie wykazane próbą lub wzorcowaniem;
- Laboratorium zbada wpływ wadliwego funkcjonowania danej aparatury na badania przeprowadzone przy jej użyciu przed wykryciem wady;

- Dla każdego istotnego elementu wyposażenia badawczego i pomiarowego należy prowadzić dokumentację zawierającą:
 - a) nazwę elementu,
 - b) nazwę producenta, oznaczenie typu, numer seryjny egzemplarza,
 - c) datę odbioru i datę włączenia do eksploatacji,
 - d) aktualną lokalizację,
 - e) stan w chwili przyjęcia (np. nowy, używany, regenerowany),
 - f) szczegóły dotyczące wykonywanych obsługa i konserwacji,
 - g) wykaz uszkodzeń, wadliwego funkcjonowania, modyfikacji czy napraw;
- Wyposażenie pomiarowe i badawcze, którego to dotyczy, używane przez laboratorium badawcze, musi być wzorcowane przed włączeniem do eksploatacji. Po włączeniu do eksploatacji, wyposażenie to musi być wzorcowane zgodnie z ustalonym programem;
- Cały program wzorcowania wyposażenia musi być tak zaplanowany i realizowany aby zapewnić, że w stosownych wypadkach pomiary wykonywane w laboratorium będą identyfikowane do wzorców państwowych bądź międzynarodowych;
- Jeśli identyfikowalność do wzorców państwowych czy międzynarodowych nie może mieć zastosowania, laboratorium badawcze przedstawi zadawalający dowód korelacji lub dokładności wyników badania (np. poprzez uczestnictwo w odpowiednim programie międzylaboratoryjnego porównania wyników);
- Odnośne wzorce miar posiadane przez laboratorium nie mogą być wykorzystywane w innym celu jak wyłącznie do wzorcowania;
- Odnośne wzorce miar muszą być wzorcowane przez kompetentny organ, który jest w stanie zapewnić ich identyfikowalność wobec państwowego lub międzynarodowego wzorca miary;
- W uzasadnionych wypadkach, wyposażenie badawcze musi być poddane okresowemu sprawdzaniu pomiędzy planowanymi wzorcowaniami;
- Materiały wzorcowe, w miarę możliwości muszą być identyfikowalne do materiałów wzorcowych państwowych lub międzynarodowych;
- Środowisko, w którym wykonywane są badania musi być takie, aby nie mogło stanowić przyczyny unieważnienia wyników badania, czy też oddziaływania na wymaganą dokładność pomiaru. Odnosi się to zwłaszcza do przypadków wykonywania badań w innych miejscach niż stałe pomieszczenia laboratoryjne;
- Miejsce wykonywania badań musi być zabezpieczone w odpowiedni sposób przed nadmiernym wpływem takich czynników jak: temperatura, zapylenie, wilgoć, para, hałas, drgania, zakłócenia elektromagnetyczne i w związku z tym stan zabezpieczenia musi być stale utrzymany;
- Pomieszczenia laboratoryjne muszą być wystarczająco przestronne aby ograniczyć ryzyko po-

wstawania wszelkiego rodzaju uszkodzeń lub zagrożeń dla obsługi, oraz umożliwić jej precyzyjne wykonywanie zadań;

- Pomieszczenia laboratoryjne muszą zawierać kompletne wyposażenie i źródła zasilania niezbędne do wykonywania badań. Jeśli badania tego wymagają, pomieszczenia muszą być wyposażone w urządzenia do monitorowania warunków środowiska;
 - Wykorzystanie wszystkich pomieszczeń badawczych i dostęp do nich muszą być kontrolowane w sposób właściwy przeznaczeniu tych pomieszczeń a warunki wstępu osób spoza laboratoriów, wyraźnie określone;
 - Należy zapewnić odpowiednie środki do utrzymania laboratorium w czystości i porządku.
- d) Procedury robocze

Metody badań i procedury

- Laboratorium badawcze musi posiadać odpowiednie udokumentowane instrukcje dotyczące: wykorzystywania całego wyposażenia i jego funkcjonowania, przygotowania i obchodzenia się z obiektami badań (w stosownych przypadkach) oraz ujednoczonych technik badawczych, w takich przypadkach, w których brak instrukcji mógłby zagrozić skuteczności procesu badawczego;
- Wszystkie instrukcje, normy, przepisy oraz dane związane z działalnością laboratorium badawczego, będą stale uaktualniane i łatwo dostępne dla personelu;
- Laboratorium badawcze musi stosować metody i procedury wymagane warunkami technicznymi, według których badane są dane obiekty. Warunki techniczne muszą być dostępne personelowi wykonującemu badanie;
- Laboratorium badawcze nie wyrazi zgody na przeprowadzenie badania według metody, która może zagrozić obiektywności wyników lub cechować się niską wiarygodnością;
- W wypadkach konieczności zastosowania nietypowych metod i procedur badań, muszą być one w pełni udokumentowane;
- Wszystkie obliczenia i dane z przeniesienia powinny być przedmiotem właściwych sprawdzeń;
- W wypadkach, w których wyniki są uzyskiwane poprzez system technik elektronicznego przetwarzania danych, jego niezawodność i stabilność nie może wpływać na dokładność wyników. System musi mieć możliwość wykrycia swego wadliwego funkcjonowania w trakcie pracy programu i odpowiedniego reagowania.

System jakości

- Laboratorium zastosuje system jakości właściwy rodzajowi, zakresowi i ilości wykonywanej pracy;
- Elementy tego systemu muszą być udokumentowane w Księdze Jakości, która musi być dostępna personelowi laboratorium;
- Księga Jakości będzie uaktualniana przez upoważnioną osobę spośród personelu laboratorium;

- Osoba lub osoby odpowiedzialne za zapewnienie jakości w laboratorium muszą być wyznaczone przez jego kierownictwo i posiadać do niego bezpośredni dostęp;
- Księga Jakości musi zawierać co najmniej:
 - a) oświadczenie o polityce jakości,
 - b) strukturę laboratorium (schematy organizacyjne),
 - c) zakresy obowiązków związanych z jakością, określające uprawnienia i ograniczenia odpowiedzialności personelu w układzie czynnościowym i funkcjonalnym,
 - d) ogólne procedury zapewnienia jakości,
 - e) odpowiednie przywołanie procedur zapewnienia jakości określonych dla każdego badania,
 - f) odpowiednie powołanie się na badania biegłości, wykorzystywanie materiałów wzorcowych itp.,
 - g) zadawające ustalenia w zakresie działania sprzężeń zwrotnych i czynności korygujących w wypadkach wykrycia nieprawidłowości w badaniach,
 - h) procedurę reklamacyjną;
- Dla zapewnienia ciągłej skuteczności funkcjonowania i podejmowania niezbędnych czynności korygujących, system jakości musi być okresowo poddawany przeglądowi wykonywanym przez kierownictwo lub w jego imieniu.
Przeglądy te muszą być udokumentowane pisemnie wraz ze szczegółami podjętego w ich wyniku działania korygującego.

Raporty badań

- Praca wykonana przez laboratorium badawcze musi być ujęta w postaci raportu, który dokładnie, jasno i niedwuznacznie przedstawia wyniki badania i wszelkie inne istotne informacje;
- Każdy raport badania powinien zawierać przynajmniej następujące informacje:
 - a) nazwę i adres laboratorium badawczego oraz miejsce wykonywania badania w przypadku, jeśli wykonywano je pod innym adresem,
 - b) indywidualne oznaczenie każdego raportu (np. numer kolejny) i każdej strony oraz łączną ilość stron raportu,
 - c) nazwę i adres klienta,
 - d) opis i identyfikację przedmiotu badania,
 - e) datę otrzymania przedmiotu badania i datę lub daty wykonywania badania,
 - f) zidentyfikowanie warunków technicznych badania lub opis jego metody, względnie procedury,
 - g) opis procedury pobierania próbek, jeśli znajduje to zastosowanie,
 - h) wszelkie odchylenia i uzupełnienia lub ograniczenia warunków technicznych badania wraz z wszelkimi innymi informacjami odnoszącymi się do określonego badania,
 - i) identyfikację wszelkich nietypowych metod badań lub zastosowanej procedury,
 - j) pomiary, próby, otrzymane wyniki poparte odpowiednio tabelami, wykresami, szkicami i fotografiami oraz wszelkiego rodzaju określenia stwierdzonych niezgodności,

- k) oświadczenia (w odpowiednim wypadku) dotyczące niepewności pomiaru,
 - l) podpis, stanowisko i tytuł lub równorzędne określenie osoby lub osób odpowiedzialnych za raport badania, oraz datę sporządzenia raportu,
 - m) oświadczenie, że wyniki badania odnoszą się wyłącznie do badanych obiektów,
 - n) oświadczenie, że raport nie może być powielany fragmentarycznie, lecz tylko w całości i wyłącznie na podstawie pisemnej zgody laboratorium badawczego.
- Szczególną uwagę należy poświęcić przygotowaniu raportu badania, zwłaszcza pod kątem przedstawienia danych związanych z badaniem oraz łatwości ich przyswojenia przez czytającego;
 - Dla każdego rodzaju wykonywanych badań należy starannie zaprojektować określony formularz ze znormalizowanymi, w miarę możliwości, nagłówkami;
 - Poprawki lub uzupełnienia do raportu badania powstałe po jego wydaniu muszą posiadać postać dokumentu odpowiednio oznaczonego np. „Poprawka (Uzupełnienie do raportu badania nr seria lub zidentyfikowanego w inny sposób)” muszą spełniać wymagania zawarte w poprzednich punktach;
 - Raport badania nie może zawierać żadnych założeń ani porad powstałych na podstawie wyników badania;
 - Wyniki badania muszą być przedstawione dokładnie, jasno, kompletnie i niedwuznacznie, zgodnie z instrukcjami, które mogą stanowić część metod badań;
 - Wyniki ilościowe muszą być podane wraz z obliczoną lub oszacowaną niepewnością;
 - Wyniki badań obiektów wybranych statystycznie z większej serii, partii lub produkcji, są często wykorzystywane dla wnioskowania o własnościach tej serii, partii lub produkcji. Wszelka ekstrapolacja wyników badań w odniesieniu do własności serii, partii lub produkcji musi być zawarta w odrębnym dokumencie.
Wynikami badań mogą być: wartości mierzone, ustalenia otrzymane na drodze badań organoleptycznych i próby użytkowania, wyniki uzyskane pośrednio lub jakiegokolwiek inne rodzaje obserwacji pochodzących z działań badawczych.
Wyniki badań mogą być poparte tabelami, fotografiami lub wszelkiego rodzaju informacjami graficznymi odpowiednio oznaczonymi i opisanymi.
- #### Akta i zapisy
- Laboratorium badawcze musi prowadzić system akt i zapisów przystosowany do warunków działania tego laboratorium i zgodny z obowiązującymi przepisami;
 - Laboratorium musi zachować w aktach wszystkie obserwacje, obliczenia i powstałe na ich podstawie dane, akta wzorcowania i ostateczny raport badania z właściwego okresu;

- Akta dla każdego badania muszą zawierać informacje wystarczające i umożliwiające powtórzenie badania. Muszą one zawierać również nazwiska pracowników uczestniczących w pobieraniu próbek, ich przygotowaniu oraz badaniu;
- Wszystkie akta i raporty badań muszą być przechowywane w sposób zapewniający ich zabezpieczenie oraz zaufanie klienta do tego sposobu, chyba że obowiązujące prawo uregulowało to odmiennie.

Postępowanie z próbkami lub obiektami do badań

- System identyfikacji badanych lub wzorcowanych próbek lub obiektów, przy pomocy odpowiednich dokumentów, stosowanych oznaczeń, musi być zastosowany w laboratorium w celu uniknięcia pomieszania próbek lub obiektów bądź wyników wykonywanych pomiarów;
- System musi być przystosowany do zabezpieczenia anonimowości badanych próbek lub obiektów przed innymi klientami;
- O ile istnieje konieczność magazynowania kompletnych próbek lub obiektów, musi być opracowana odpowiednia procedura;
- We wszystkich fazach magazynowania, przenoszenia i przygotowywania do badań, należy podjąć odpowiednie środki ostrożności dla zabezpieczenia zagrożeniu próbek lub obiektów np. zanieczyszczeniami, korozją lub powstaniem naprężeń, z których każde mogłoby spowodować unieważnienie wyników.

Należy przestrzegać wszelkich instrukcji towarzyszących i związanych z próbkami lub obiektami;

- Należy ustalić jasne zasady przyjęcia, przechowywania i pozbywania się próbek lub obiektów.

Poufność i bezpieczeństwo

- Personel laboratorium badawczego musi być zobowiązany do przestrzegania tajemnicy zawodowej dotyczącej wszelkich informacji uzyskanych podczas wykonywania zadań;
- Laboratorium badawcze musi przestrzegać wszelkich wymagań i warunków określonych przez klienta i dotyczących poufności i bezpieczeństwa jego działań.

Podwykonawstwo

- Laboratoria badawcze muszą na ogół same wykonywać badania, których się podjęły. W wyjątkowych wypadkach, kiedy laboratorium badawcze zleca jakąkolwiek część badania, zadanie to musi być powierzone innemu laboratorium badawczemu, spełniającemu wymagania niniejszej instrukcji;
- Laboratorium badawcze zapewni i będzie w stanie zademonstrować, że jego podwykonawca jest kompetentny w wykonywaniu zleconych usług i spełnia te same kryteria kompetencji co laboratorium badawcze, w odniesieniu do zleconego zadania;
- Laboratorium badawcze poinformuje klienta o swoim zamiarze zlecenia jakiegokolwiek części badania, podwykonawcy.

- Podwykonawca musi spełniać wymagania klienta;
- Laboratorium badawcze włączy do akt i będzie przechowywać szczegóły swojej oceny kompetencji i zgodności podwykonawców z wymaganiami niniejszej instrukcji;
- Laboratorium będzie prowadzić rejestr całego podwykonawstwa.

2.4.3. Wymagania dodatkowe

- Centralne Biuro Jakości Wyrobów może określić dodatkowe kryteria techniczne, szczególnie dotyczące konkretnego badania lub rodzaju badań. Kryteria ogólne i specyficzne kryteria techniczne muszą być publikowane lub udostępniane na żądanie.

2.5. Procedura akredytacji

Na podstawie wniosku laboratorium badawczego ubiegającego się o akredytację, Centralne Biuro Jakości Wyrobów ma obowiązek poinformować wnioskodawcę o:

- szczegółach procedury akredytacji i udostępnić dokument zawierający prawa i obowiązki akredytowanego laboratorium (łącznie z wysokością opłat za wnioski i akredytację),
- dodatkowych istotnych dla wnioskodawcy szczegółach o ile wnioskodawca tego zażąda.

Centralne Biuro Jakości Wyrobów przeprowadza następnie proces akredytacji polegający na:

- zebraniu informacji niezbędnych do oceny laboratorium ubiegającego się o akredytację,
- analizie zebranych informacji, podjęciu decyzji o kontynuowaniu procedury akredytacji lub jej zakończeniu,
- wyznaczeniu jednego lub kilku wykwalifikowanych asesorów do dokonania oceny laboratorium ubiegającego się o akredytację,
- wykonaniu oceny na miejscu, w laboratorium ubiegającym się o akredytację,
- zapoznaniu się z całością, zebranego w trakcie oceny, materiału,
- podjęciu decyzji: o udzieleniu, udzieleniu warunkowym, względnie odmowie udzielenia akredytacji oraz o ostatecznym zakresie akredytacji.

2.5.1. Informacje wymagane do oceny

Laboratorium ubiegające się o akredytację jako warunek przeprowadzenia oceny przez Centralne Biuro Jakości Wyrobów musi dostarczyć następujące informacje:

- ogólne dane o laboratorium (jednostka określona prawnie: nazwa, adres, status, zasoby ludzkie i techniczne),
- ogólne dane o laboratorium objęte wnioskiem, takie jak: podstawowa funkcja, związek z jednostką nadrzędną (o ile istnieje) i lokalizacja,
- dla każdego zainteresowanego działu technicznego laboratorium, lista badań o których akredytację wystąpiono,
- nazwiska, stanowiska i tytuły osób wymienionych jako odpowiedzialne za stronę techniczną i ważność raportów badań,

- e) opis organizacji wewnętrznej i systemu jakości, stosowanych przez laboratorium, tworzący atmosferę zaufania do jego usług badawczych, poprzez udostępnienie księgi jakości, głównych planów jakości i dowodu identyfikowalności miar wobec krajowych lub międzynarodowych wzorców,
- f) przykłady raportów badań, które laboratorium zamierza wystawiać po uzyskaniu akredytacji.

Zebrane informacje przeznaczone są do wykorzystania celem przygotowania oceny w miejscu lokalizacji laboratorium i muszą być traktowane jako poufne.

2.5.2. Wyznaczenie asesorów

- Laboratorium ubiegające się o akredytację musi zostać poinformowane o nazwisku lub nazwiskach proponowanych przez Centralne Biuro Jakości Wyrobów, wykwalifikowanych asesorów, mających przeprowadzić ocenę laboratorium z wystarczającym wyprzedzeniem aby mogło zgłosić swoje zastrzeżenia (o ile ma) wobec tych osób;
- Asesorzy muszą być wyznaczeni w sposób formalny. Upoważnienie wydane asesorom musi być jasno sformułowane a jego kopia wysłana do laboratorium ubiegającego się o akredytację.

2.5.3. Ocena laboratorium na miejscu

- Ocena laboratorium łącznie ze wszystkimi jego działaniami technicznymi objętymi wnioskiem, musi być dokonana na miejscu, przez asesorów, a w wymagających tego sytuacjach przez innych przedstawicieli Centralnego Biura Jakości Wyrobów;
- Zadaniem zespołu asesorów jest dostarczenie do Centralnego Biura Jakości Wyrobów wszystkich informacji dotyczących: zdolności laboratorium ubiegającego się o akredytację, spełnienia kryteriów akredytacji i ewentualnych dodatkowych kryteriów technicznych w wyniku badania biegłości;
- Raport zawierający wynik oceny musi być udostępniony laboratorium ubiegającemu się o akredytację, z prośbą o uwagi. Laboratorium musi mieć możliwość przedstawienia swoich uwag odnośnie raportu oraz, jeśli wyniknie taka potrzeba, uwag na temat podjętych lub planowanych działań korygujących wraz z ich terminami.

2.5.4. Przegląd dokumentacji z oceny laboratorium

- Centralne Biuro Jakości Wyrobów dokonuje przeglądu: wniosku laboratorium o akredytację, informacji zebranych podczas oceny, raportu zawierającego wynik oceny, uwagi laboratorium i wszelkich innych uzyskanych informacji mających związek z tematem;
- Celem przeglądu jest stwierdzenie czy zebrane informacje wskazują na zgodność laboratorium z kryteriami akredytacji oraz ewentualnymi dodatkowymi kryteriami technicznymi.

2.5.5. Decyzja o akredytacji

- Decyzja o udzieleniu lub nieudzieleniu akredytacji musi być podjęta przez Centralne Biuro Jakości Wyrobów na podstawie wyniku przeglądu wykonanego zgodnie z punktem 2.5.4 niniejszej instrukcji.

- Wszelkie decyzje muszą być sformułowane na piśmie.
- Akredytacja może być ograniczona czasem oraz odpowiednimi warunkami i wymaganiami.
- Wszelkie decyzje odnośnie odmowy lub ograniczenia zakresu akredytacji muszą być podjęte po wysłuchaniu uwag zainteresowanego laboratorium.

3. OBOWIĄZKI LABORATORIUM WYNIKAJĄCE Z AKREDYTACJI

Laboratorium akredytowane podejmuje obowiązki wynikające z uczestnictwa w systemie akredytacji, polegające na:

- współpracy z innymi jednostkami w ramach systemu i poza systemem, klientami na zasadach obowiązujących w systemie realizowanym przez Centralne Biuro Jakości Wyrobów.
- realizacji zasad obowiązujących w systemie.

3.1. Współpraca z klientami

Laboratorium badawcze umożliwi: klientowi lub jego przedstawicielowi (wyznaczonemu do współpracy) wyjaśnienia ich życzeń, oraz monitorowanie postępów laboratorium w odniesieniu do wykonywanej pracy. Współpraca będzie się łączyć z:

- a) zezwoleniem klientowi lub jego przedstawicielowi na dostęp do odpowiednich działów w celu uczestnictwa w charakterze świadka w badaniach, wykonywanych dla potrzeb klienta. Dostęp ten nie może pozostawać w sprzeczności z zasadami poufności prac wykonywanych dla innych klientów i z zasadami bezpieczeństwa,
- b) przygotowaniem, pakowaniem i wysyłką próbek lub obiektów potrzebnych klientowi dla celów weryfikacji.

Laboratorium badawcze musi posiadać określoną procedurę reklamacyjną, udokumentowaną i udostępnianą na żądanie.

3.2. Współpraca z Centralnym Biurem Jakości Wyrobów (CBJW)

Laboratorium badawcze zezwoli CBJW oraz jego przedstawicielowi, na taki uzasadniony zakres współpracy, jaki okaże się niezbędny dla CBJW przy monitorowaniu dostosowania się do wymagań i innych kryteriów.

Współpraca będzie się łączyć z:

- a) zezwoleniem przedstawicielowi CBJW na dostęp do odpowiednich działów laboratorium badawczego, w celu uczestniczenia w charakterze świadka podczas prowadzonych badań;
- b) podejmowaniem wszelkich uzasadnionych kontroli umożliwiających CBJW weryfikację możliwości badawczych laboratorium;
- c) przygotowaniem, pakowaniem i wysyłką próbek i obiektów potrzebnych CBJW przy weryfikacji;
- d) uczestnictwem w stosownym programie badań biegłości lub badań porównawczych, który CBJW, mając do tego podstawy, może uznać za konieczny;

e) zezwoleniem na zbadanie przez jednostkę akredytującą, wyników wewnętrznych superkontroli (audit) lub badań biegłości prowadzonych z inicjatywy laboratorium.

3.3. Współpraca z innymi laboratoriami i jednostkami przygotowującymi normy i przepisy

a) Laboratoria badawcze powinny w miarę swoich możliwości i kompetencji, uczestniczyć w:

— redagowaniu norm krajowych, międzynarodowych lub europejskich, dotyczących działalności badawczej,

— wymianie informacji z innymi laboratoriami, prowadzącymi działalność badawczą w ramach tej samej specjalności technicznej. Celem jest ujednolicenie, w miarę możliwości, procedur badań i poprawa jakości badań;

b) W celu utrzymywania wymaganej dokładności należy, we wszystkich sytuacjach, organizować systematycznie badania porównawcze wyników, wykorzystując do tego badanie biegłości.

3.4. Obowiązki wynikające z akredytacji

— Akredytowane laboratorium badawcze musi:

a) spełniać wymagania niniejszej instrukcji wraz z innymi kryteriami ustalonymi przez CBJW;

b) twierdzić powszechnie, że zostało akredytowane wyłącznie w zakresie usług badawczych na jakie udzielono mu akredytacji i które są wykonywane zgodnie z wymaganiami niniejszej instrukcji i innymi kryteriami ustalonymi przez CBJW;

c) wносить opłaty za: wnioski, członkostwo, ocenę, nadzór i inne usługi, w kwocie ustalonej przez CBJW, stosownie do wysokości ponoszonych kosztów;

d) wykorzystywać udzieloną mu akredytację, wyłącznie w taki sposób, aby nie spowodować pogorszenia opinii, którą cieszy się CBJW. Laboratorium nie może wydawać jakichkolwiek oświadczeń związanych ze swoją akredytacją, wobec których CBJW będzie miało podstawy uznania że oświadczenia te wprowadzają kogokolwiek w błąd;

e) po wygaśnięciu akredytacji (bez względu na sposób), bezzwłocznie zaprzestać jej wykorzystywania i powoływania się na nią; we wszystkich sprawach, które się z akredytacją wiązały;

f) wyjaśniać we wszystkich kontraktach z klientami, że akredytacja laboratorium lub jakikolwiek raport badań nie oznacza, ani nie sugeruje, aprobaty wyrobu przez CBJW, bądź inną jednostkę;

g) dołożyć starań, aby żaden raport badania, ani też jego część, nie były wykorzystane przez klienta albo nie upoważniały klienta do wykorzystania ich w celach reklamowych lub promocyjnych, jeśli CBJW uzna, że takie postępowanie może wprowadzić kogokolwiek w błąd. Raport badania może być powielany jedynie w całości, a w przypadkach powielania częściowego muszą wyrazić zgodę na piśmie, zarówno CBJW jak i laboratorium badawcze;

h) informować bezzwłocznie CBJW o wszelkich

zmianach wiążących się ze spełnieniem wymagań niniejszej instrukcji i innych kryteriów, dotyczących możliwości laboratorium badawczego, lub zakresu jego działania.

— W środkach przekazu takich jak: dokumenty, broszury czy ogłoszenia laboratorium badawcze musi używać w odpowiednich sytuacjach następującego (lub równorzędnego) zdania: „laboratorium badawcze akredytowane przez Centralne Biuro Jakości Wyrobów, w zakresie (właściwy zakres akredytacji) pod numerem rejestracyjnym", potwierdzającego status laboratorium badawczego jako jednostki akredytowanej;

— Akredytowane laboratorium badawcze postawi żądanie swoim klientom, którzy będą musieli się na nie powoływać, aby używali w odpowiednich sytuacjach, następującego (lub równorzędnego) zdania „Zbadane przez (nazwa laboratorium badawczego), które jest akredytowane przez Centralne Biuro Jakości Wyrobów w zakresie (właściwy zakres akredytacji) pod numerem rejestracyjnym.....“;

— Laboratorium badawcze po cofnięciu akredytacji musi podjąć odpowiednie kroki w celu niedopuszczenia do dalszego wykorzystywania swojego statusu jako laboratorium akredytowanego;

— Laboratorium badawcze może zrezygnować z akredytacji z miesięcznym wypowiedzeniem (lub w innym uzgodnionym okresie), powiadamiając o tym na piśmie CBJW.

4. INFORMACJE DODATKOWE

4.1. Wpływ badań biegłości na akredytację laboratorium

Jeśli wyniki udziału w wymaganych badaniach biegłości laboratorium będą niezadowalające, należy mieć na względzie ich wpływ na udzielenie lub prowadzenie akredytacji. Niemniej jednak udzielenie lub prowadzenie akredytacji nie będzie zależać wyłącznie od wyniku badania biegłości.

4.2. Nadzór nad akredytowanymi laboratoriami

Akredytowane laboratorium badawcze musi być okresowo kontrolowane pod względem stałego spełniania wymagań akredytacyjnych.

W ramach nadzoru laboratorium jest poddawane okresowym ocenom przez CBJW. CBJW ustala okres pomiędzy kolejnymi ocenami, nie może on jednak być dłuższy niż 5 lat.

4.3. Akredytacja dodatkowych badań

W wypadku gdy akredytowane laboratorium wystąpi z wnioskiem o ocenę działu technicznego, który poprzednio nie posiadał akredytacji, musi być przeprowadzona pełna ocena tego działu przez CBJW.

4.4. Raport badania przeprowadzonego przez akredytowane laboratorium badawcze

Laboratorium akredytowane może powoływać się na akredytację wyłącznie w raportach badań, związanych z badaniami lub wyrobami, dla których laboratorium posiada akredytację. W wyjątkowych sytuacjach, akre-

dytowane laboratorium badawcze może umieścić w takich raportach wyniki badań, na które nie posiada akredytacji pod warunkiem, że wyniki te są jasno i niedwuznacznie wydzielone i zaznaczone w raportach. W wypadku gdy badanie lub część badania jest zlecona innemu laboratorium, musi to być jasno opisane w raporcie.

4.5. Podwykonawstwo stosowane przez akredytowane laboratoria

W wyjątkowych wypadkach, akredytowane laboratorium badawcze może za zezwoleniem CBJW, zlecić wykonanie akredytowanego badania nieakredytowanemu laboratorium, ale w takim wypadku, CBJW musi podjąć stosowne działania dla uzyskania pewności, że akredytowane laboratorium zlecające badanie:

- stosuje odpowiednie wymagania niniejszej instrukcji,
- wyraźnie oddziela w raporcie, badania wykonane we własnym zakresie, od badań wykonanych na zlecenie.

Zlecana praca badawcza musi stanowić niewielki fragment całości pracy badawczej, wykonywanej przez akredytowane laboratorium, które przejmuje pełną odpowiedzialność za każdą zleconą przez siebie pracę.

5. DOKUMENT O AKREDYTACJI

Akredytowane laboratorium badawcze, otrzyma od

Centralnego Biura Jakości Wyrobów formalny dokument o akredytacji, w postaci certyfikatu, podpisanego przez uprawnionego, odpowiedzialnego za jego wystawienie urzędnika Centralnego Biura Jakości Wyrobów. Formalne dokumenty akredytacyjne muszą umożliwić identyfikację:

- a) nazw i adresów akredytowanych działów technicznych,
- b) zakresu akredytacji, łącznie z obszerną listą badań i/lub innymi elementami charakterystycznymi takimi jak wyroby charakteryzujące badania na które udzielono akredytacji,
- c) osób uznanych przez Centralne Biuro Jakości Wyrobów jako odpowiedzialne za techniczną prawomocność raportów badań,
- d) daty, od której ważna jest akredytacja i daty wygaśnięcia akredytacji.

6. ODWOŁANIE OD DECYZJI

Laboratorium ma prawo odwołać się do Prezesa PKNMiJ od decyzji dotyczących udzielenia, zawieszenia czy zakończenia akredytacji, jeśli uzna, że uzasadnienie decyzji odmownej oparte jest na wątpliwych przesłankach.